

GİRESUN VE ORDU'DA “DOĞAL AFETLER VE KENTLEŞME” PANELLERİ YAPILDI

Odamız Trabzon Şubesi Giresun-Ordu İl Temsilcilikleri ile birlikte, Giresun ve Ordu illerinde, doğal afetler ve kentleşme konusunda Bölgedeki halkını aydınlatmak amacıyla Giresun ve Ordu illerinde paneller düzenledi. 5 Mayıs'ta Ordu'da, 6 Mayıs'ta Giresun'da yapılan panellerde, Oda eski başkanı Aydın ÇELEBİ oturum başkanlığı yaptı. KTÜ Jeoloji Mühendisliği Bölümünden Prof Dr. Osman BEKTAŞ, Jeodezi ve Fotogrametri Bölümünden Prof Dr. Tahsin YOMRALIOĞLU, Oda Bilimsel Teknik Kurulu Üyesi Dr. Dinçer ÇAĞ-

LAN ve şehir plancısı ve ODTÜ öğretim elemanlarından Dr. Perihan KİPER'de panellere konuşmacı olarak katıldılar.

Trabzon Şube Başkanı Tuncay ÖZARMAN, kentleşmede yanlış yer seçimlerinin büyük afetlere neden olduğunu belirterek insan-doğa ilişkilerinde doğaya yapılan bilinçsiz fiziki müdahalelerin doğal dengeyi bozduğunu, insanların can ve mal güvenliklerinin tehlikeye atıldığını, yerel yönetimler tarafından Bölgenin zemin özellikleri dikkate alınmadan yeni yerleşim ve yapılaşma kararlarının alınmasının doğal afetlere davetiye çıkardığını vurgulayarak, son yıllarda hızla gelişme gösteren sanayi tesislerinin yerleşim alanlarının, akarsu yataklarına yakın taşkın saha içerisinde kurulmasının ve dere yataklarından bilinçsiz ve kontrolsüz malzeme alınmasının, kalitesiz ve plansız yapılaşmanın sonucunda Bölgenin heyelan ve sel gibi büyük doğal afetlerin tehdidi altında kaldığını belirtti. Her türlü yapılaşmalar ve yerleşim yerleri için jeolojik-jeoteknik çalışmaların belediyelerce zorunlu hale getirilmesinin gerektiğini belirten ÖZARMAN'ın konuşmasının ardından son 10 yıl içinde Bölgede meydana gelen önemli heyelan ve sellerle ilgili sinevizyon gösterisi sunuldu.

Ordu İl Temsilcisi Osman ÇELİK “Ordu'da Doğal Afetler ve Kentleşme” konulu panelin

açılış konuşmasında, Ordu İlinde güncelliğini koruyan heyelanlarla ilgili yaptığı tespitleri açıklayarak Ordu İlinde çok sayıda küçük ölçekli heyelanların genellikle önlenemez olduğunu, ayrıca Ordu İlinde maddi hasarlı büyük ölçekli heyelanların iki ana özelliği olduğunu söyleyerek bunlara örnek olarak Ulubey gündüzlü mah. Kargan dip mah, gülyalı, yeniköy, gölköy heyelanları olduğunu söyledi. Bu heyelanların iki ana ortak özelliğinden birinin fosil heyelanı, diğerinin ise jeolojik oluşumlarının birbirine benzerliğinin olduğunu söyleyen ÇELİK, “Şu anda Ordu Boztepe’de imara açık alanlardaki olası heyelan tehlikesinin ne boyutta olduğunun tespit edilmesi gerekir. Çok hızlı yapılaşmanın olduğu bu bölgemizde bedel ödemek için yerleşim alanlarında heyelan projeleri yapılarak uygulamaya konulmalıdır” diyerek konuşmasını tamamladı.

Giresun İl Temsilcisi Özcan ÖZGÜRBÜZ “Giresun’da Doğal Afetler ve Kentleşme” konulu panelin açılış konuşmasında Doğu Karadeniz Bölgesinin iklimi, topoğraf yapısı, bitki örtüsü, aşırı yağış alması nedeniyle heyelan ve sel felaketleri için çok elverişli bir bölge olduğunu Bölgede hemen hemen her yıl yaşanan doğal felaketlerden heyelan ve sellerin çoğunlukla ilkbaharda, ani sıcaklık değişimleri ile karların hızlı erimesi ve şiddetli yağışların sonucunda meydana geldiğini belirterek özellikle bölgenin doğal bitki örtüsünün korunması ve eğimli orman arazilerindeki bitki örtüsünün yok edilerek yerlerine çay, fındık bahçesi yapılmasının önlenmesinin gerektiğini vurguladı. ÖZGÜRBÜZ, yeni açılacak karayolu güzergahlarının yeni heyelanlara neden oluşturulmaması ve sel felaketlerinden etkilenmemesi için jeolojik etütlerin yapılmasının, ayrıca kent merkezlerinin dışındaki belde ve köylerde inşa edilecek yapılar için de yer seçimi esnasında mutlaka zemin etütleri yapılmasının

gerektiğini belirtti..

Her iki panele konuşmacı olarak katılan panelistlerden Prof Dr. Osman BEKTAŞ, “Son yıllarda yapılan petrol araştırma çalışmaları Doğu Karadeniz’deki aktif fayların varlığını doğrulamıştır. Petrol un biriktiği tabakaların ve onların üzerindeki güncel tortuların kıvrılmış olması (petrol kapanları) bu kapanlar altında fayların varlığı, Doğu Karadeniz in aktif tektoniğinin veya deprenselliğinin kanıtlarıdır. Karadeniz’deki aktif fayların deprenselliği Kandilli Rasathanesi tarafından sürekli olarak kayıt edilmektedir.” diyen BEKTAŞ, Kandilli verilerine göre son bir yıl içerisinde Kara-

deniz sahiline paralel olarak M3 büyüklüğünde birçok deprem olduğunu belirterek Giresun ve Ordu İllerinde binaların yapıırken gerekli bilimsel tekniğe uygun olarak yapılması gerektiğini belirtti.

Panelistlerden Dr. Dinçer ÇAĞLAN Doğu Karadeniz Bölgesinin potansiyel heyelan havzası olduğunu, ancak bu sorunların bir türlü çözülemediğini, kentleşmede bilinçsiz yer seçimlerinin politik ranta dönüştüğüne işaret ederek, bununla ilgili yasal düzenlemelerin bir an önce hayata geçirilmesini, her türlü yapılaşmalar ve yerleşim yerleri için jeolojik ve jeoteknik çalışmaların belediyelerce zorunlu hale getirilmesi gerektiğini belirtti. ÇAĞLAN, 1999 yılında yaşanan Kocaeli ve Düzce depremlerinin, nüfus ve sanayi alanlarının yoğunluğu, jeolojik faktörler ile zemin koşullarının hasarlar üzerindeki etkilerinin boyutlarının idrak edilmesinin dikkatleri kentleşme sürecinde uygun yer seçimi konularına yönelttiğini söyleyerek, Ordu ve Giresun İllerinde yerleşim alanlarının genel jeolojik durumuna değindi ve yeni yerleşim yerlerinin yapılaşmaya açılmasında en önemli kriterlerin jeolojik-jeoteknik etütler olduğunu belirterek jeolojik-jeoteknik etütlerin yapımı ve deneti-

minin zorunlu kılınması gerektiğini vurguladı. ÇAĞLAN, ayrıca, Ordu ve Giresun yörelerine ilişkin bazı afet yardımlarıyla dünyada olduğu gibi ülkemizde de bölgesel ve yerel planlama amaçlı olarak CBS teknolojisinden yararlanılması gerektiğini de belirtti.

Bir diğer panelist Prof. Dr. Tahsin YOMRALIOĞLU ise afet yönetiminde bilgi teknolojilerinin kullanılmasının önemine işaret ederek, Ordu ve Giresun yörelerine ilişkin bazı afet analizleri ile ilgili örnekleri sundu. Uydudan alınan görüntüler yardımıyla dünyada olduğu gibi ülkemizde de bölgesel ve yerel planlama amaçlı olarak özellikle de doğal afetlere yönelik çalışmalarda CBS teknolojisinden mutlaka yararlanılması

gerektiğini ve bu illerde Valiliklerin buna öncülük yaparak bilgi sistemlerinin kurulması gerektiğini vurgulayarak CBS, uydu, plan vb. değişik kaynaklardan toplanan harita tabanlı verilerin, bilgisayar ortamlarında der-

lenerek uygun veri tabanları şeklinde kullanıcıya sunulmasını sağlayan teknolojik sistemler olduğunu anlattı. Doğal afet yönetiminin birçok kurum ve kuruluşun bir arada çalışmasını gerektiren çok etmenli bir süreç olduğunu ve bu süreçte; afet öncesinde, sırasında ve sonrasında CBS ile birçok veri katmanının işlenip, akıllandırılmış haritalar olarak düzenlenip, afet sürecinin aksamadan yönetilmesinde, coğrafi, verilerin kullanımı, analizi ve paylaşımının kolayca sağlanabileceğini vurguladı. YOMRALIOĞLU konuşmasında, Coğrafi Bilgi Sistemlerinin, afet öncesinde yer seçiminde karar destek aracı olarak; heyelan ve taşkın alanlarının belirlenmesi gibi mekan bilgilerinin analizinde, izinsiz yapılaşmanın izlenmesi gibi mevcut durum tespitinde, afet sırasında ve hemen sonrasında; afet merkezinin tespiti, yardım gönderilecek bölgelerin

tespiti ve kaynak dağıtımı, geçici yerleşimlerin yerlerine karar verilmesinde, afet sonrasında ise; hasar tespit çalışmaları, hak sahiplerinin belirlenmesi gibi bir çok konuda rahatlıkla kullanılabilmekte olduğunu belirtti.

Şehir plancısı ve ODTÜ öğretim elemanlarından Dr. Perihan KİPER, kentleşme, doğal afetler ve planlama ilişkileri üzerinde durup özellikle yerleşme politikalarıyla ilgili bilgi vererek, afet risklerinin büyüklüğünün yerleşme büyüklüğü ile doğru orantılı olarak arttığını belirterek tüm doğa olaylarının etkilerinin büyük yıkıcı afet haline dönüşmemesi için önlemler alınması gerektiğini, bunun da ancak kaçak ve çarpık yapılaşmayı engelleme

ve etkin bir planlama ile gerçekleşeceğini vurguladı. Bu planlama ile doğal olayların önüne geçilemeyeceğini, ancak afet yıkım olaylarının önlenilebileceğini yada etkilerinin en aza indirgenebileceğini söyledi. Bölgedeki Beşköy ve Ayder yaylalarındaki çarpık yapılaşmayı

gündeme getiren KİPER, konuşmasında bilinçsiz bir şekilde gerçekleştirilen yapılaşmaların can ve mal kayıplarına yol açtığını söyledi.

Sonuç olarak Giresun ve Ordu'da yapılan "Doğal Afetler ve Kentleşme" panellerinde; Doğal afetlerin gerekli bilimsel ve teknik uygulamaların hayata geçirilmemesi sonucu can ve mal kayıplarına sebep olduğu, şehir imar planları yapılırken jeolojik-jeoteknik çalışmaların birlikte yapılması gerektiği, yanlış yer seçimleri ve politik kaygılar sonucu ülkemizin büyük maddi-manevi kayıplara uğradığı ve büyük afetlere sebep olduğuna dikkat çekildi. Panellerde yerel yönetimler de eleştirilerek, belediyelerin oy kaygısı nedeniyle yapılan teknik çalışmaları fazla önemsemedikleri vurgulandı.